

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 9/2011 vp

**Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kasvin-
suojeluaineista sekä laeiksi metsän hyönteis- ja
sienituhojen torjunnasta annetun lain 7 a §:n ja
rikoslain 44 luvun 1 §:n ja 48 luvun 1 §:n muut-
tamisesta**

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 18 päivänä lokakuuta 2011 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi kasvinuojeluaineista sekä laeiksi metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain 7 a §:n ja rikoslain 44 luvun 1 §:n ja 48 luvun 1 §:n muuttamisesta (HE 81/2011 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti ympäristövaliokunta on antanut asiasta lausunnon

(YmVL 10/2011 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- maatalousylitarkastaja Tove Jern ja lainsäädäntöneuvos Erkki Arnkil, maa- ja metsätalousministeriö
- kasvinviljelyasiamies Mika Virtanen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- jaostopäällikkö Eija-Leena Hynninen, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
- yhdistyksen asiamies, OTK, MH Johannes Hahl, Kasvinuojeluteollisuus ry KASTE.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki kasvinuojeluaineista, jolla kumottaisiin vuonna 2006 kasvinuojeluaineista annettu laki. Esityksessä on otettu huomioon Euroopan unionin uusi kasvinuojeluaineiden markkinoille saattamista ja käyttöä koskeva lainsäädäntö. Ehdotetulla lailla toimeenpantaisiin kasvinuojeluaineiden kestävää käyttöä koskeva direktiivi. Direktiivin mukaisesti laissa säädettäisiin kasvinuojeluaineita koskevasta koulutuksesta ja tutkinnosta, integroidusta torjunnasta, kasvinuojeluainei-

den levitysvälineiden testauksesta, lentolevityskiellosta sekä kasvinuojeluaineiden kestävän käytön toimintaohjelmasta. Ehdotetulla lailla annettaisiin myös unionin kasvinuojeluaineasetusta täydentävää kansallista sääntelyä toimivaltaisista viranomaisista, valvonnasta, hallinnollisista pakkokeinoista ja seuraamuksista sekä maksuista ja muutoksenhausta. Metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annettuun lakiin ja rikoslakiin tehtäisiin muuttuneesta lainsäädännöstä johtuvat teknisluonteiset tarkistukset.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta toteaa, että kasvinsuojeluaineita koskevan kokonaisuudistuksen yleisenä lähtökohtana on toimeenpanna Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1107/2009 kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamisesta (kasvinsuojeluaineasetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2009/128/EY) yhteisön politiikan perusteista torjunta-aineiden keskeisen käytön aikaansaamiseksi (puitedirektiivi).

Yleiset kasvinsuojeluaineita koskevat vaatimukset sisältyvät nykyisin EU:n kasvinsuojeluaineasetukseen, jota sovelletaan 14.6.2011 lähtien. EU:n uusi kasvinsuojeluasetus rakentuu samoille periaatteille kuin vanha kasvinsuojeluainedirektiivikin: kasvinsuojeluaineiden tehoaineet arvioidaan ja niiden hyväksyttävyydestä päätetään unionissa, kun taas kasvinsuojeluaineiden hyväksyttävyydestä päätetään erikseen joka maassa. Kasvinsuojeluaineiden hyväksymistä koskevissa yleisissä vaatimuksissa ei ole uudistuksen myötä tapahtunut merkittäviä muutoksia.

EU:n kasvinsuojeluasetuksen tarkoituksena on varmistaa sekä ihmisten ja eläinten terveyden että ympäristön korkeatasoinen suojeleminen ja varmistaa samalla yhteisön maatalouden kilpailukyky. Asetuksen edellyttämän kasvinsuojeluaineiden vyöhykearvioinnin, jossa yksi jäsenvaltio arvioi valmisteen muiden vyöhykkeellä olevien valtioiden puolesta, odotetaan tuovan tehokkuutta arviointityöhön, kun järjestelmä saadaan toimimaan täysimääräisesti. Valiokunta toteaa, että päätökset valmisteen hyväksymisestä tehdään edelleen kansallisesti erikseen.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki kasvinsuojeluaineista, jolla kumottaisiin vuonna 2006 kasvinsuojeluaineista annettu laki. Lakiehdotuksen mukaan uudistuksen tavoitteena on kasvinsuojeluaineiden hallittu ja kestävä käyttö sekä niiden käytöstä aiheutuvien riskien

vähentäminen. Valiokunta pitää lain tavoitetta asianmukaisena ja korostaa kasvinsuojeluaineiden käytön riskien vähentämisen keskeistä merkitystä. Lainsäädännöllä ei aseteta kasvinsuojeluaineiden käytölle suoranaista määrällistä vähentämisvelvoitetta, koska kasvinsuojeluaineiden käyttö vaihtelee muun muassa kasvukauden sääolojen mukaan. Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä yleisesti pyrkiä vähentämään kasvinsuojeluaineiden käyttöä täsmäkäyttöä tehostamalla ja integroitua torjuntaa lisäämällä. Ilmastonmuutos, muuttuva viljelytekniikka sekä muutokset eri viljelykasvien viljelyaloissa voivat aiheuttaa vaihtelua kasvinsuojeluaineiden käyttötarpeissa. Luomutuotannon kasvu vähentää osaltaan tarvetta kasvinsuojeluaineiden käyttöön.

Esityksen mukaan kasvinsuojeluaineita koskevalla koulutuksella, tutkinnolla ja levitysvälineiden testauksella pyritään kasvinsuojeluaineiden turvalliseen ja hallittuun käyttöön. Tukesin rooli koulutusasioissa on varmistaa, että asianmukaista koulutusta on tarjolla. Tukes hyväksyy muun muassa koulutusohjelmien sisällöt sekä koulutuksen ja tutkinnon järjestäjät. Valiokunta katsoo, että tuloksellisen koulutuksen toteuttamiseen tarvitaan kiinteää yhteistyötä Tukesin ja muiden viranomaisten, tutkimuksen, neuvonnan, viljelijöiden ja muiden alan toimijoiden kesken. Koulutuksella voidaan edistää kasvinsuojeluaineiden hallittua käyttöä siten, että kasvinsuojeluaineita käytetään entistä suunnitelmallisemmin oikea määrä oikeassa paikassa ja oikeaan aikaan. Valiokunta pitää koulutuksen osalta tärkeänä sitä, että koulutus on räätälöity eri viljelijäryhmien tarpeita vastaavaksi.

Ammattimaisilta kasvinsuojeluaineiden käyttäjiltä vaaditaan suoritettu tutkinto loppuvuodesta 2015 ja testattu levitysväline loppuvuodesta 2016. Tällä hetkellä kasvinsuojelukoulutus ja traktoriruiskujen testaus kuuluvat ympäristötuen vähimmäisvaatimuksiin. Valiokunta to-

teaa, että päällekkäisten järjestelmien välttämiseksi henkilöltä, joka on käynyt ympäristötuen vähimmäisvaatimusten mukaisessa koulutuksessa, ei vaadita tutkintoa niin kauan kuin koulutus on voimassa. Samoin ympäristötuen mukaisesti testattua traktoriruiskua ei esityksen mukaan tarvitse testata niin kauan kuin edellinen testaus on voimassa.

EU:n kasvinsuojelulainsäädännön toimeenpanto tuo jäsenvaltioiden viranomaisille runsaasti uusia lisätehtäviä. Kemikaalien tuotevalvontatehtävät, mukaan lukien kasvinsuojeluaineiden riskinarviointi, hyväksymis- ja valvontatehtävät, joita aiemmin hoidettiin Valvirassa, SYKE:ssä ja Evirassa, keskitettiin 1.1.2011 lukien Tukesiin. Kasvinsuojeluaineasiantuntijuuden keskittäminen antaa Tukesille periaatteessa hyvät lähtökohdat uuden lain edellyttämille moninaisille tehtäville. Valiokunta toteaa, että Tukesin uudet tehtävät esimerkiksi koulutuksen suunnittelussa, integroidun torjunnan käyttöönotossa ja kasvinsuojeluaineiden ruiskujen testausvaatimuksissa vaativat korkeaa ammattitaitoa ja riittäviä henkilöresursseja. Tukesin tehtäväalue on niin laaja, että se asettaa sekä uuden organisaation sisäiselle toiminnalle sekä Tukesin ja muiden toimijoiden sujuvalle yhteistoiminnalle suuret vaatimukset.

Kasvinsuojeluaineiden tuoteväärennökset ovat myös maatalousalalla kasvava ongelma. Väärennetyjä kasvinsuojeluaineita voi päästä markkinoille esimerkiksi laillisen rinnakkaisuonnin ohessa. Ostaessaan tuotetta toisesta jäsenvaltiosta rinnakkaistuotteen jakelija ei aina voi helposti selvittää, onko tuote väärennetyä ja onko valmisteella lupaa Suomessa tai muussa jäsenvaltiossa. Riski siitä, että valmisteen etiketti ei vastaa pakkauksen sisältöä, syntyy varsinkin tuotetta uudelleen pakattaessa tai laitteissa tuotteeseen uusi etiketti. Valiokunta korostaa, että väärennetyjen tuotteiden pysäyttämiseksi erityisen tärkeätä on kiinnittää huomiota valvojien ja tullin koulutukseen, valvojien ja tullin yhteistyöhön ja tietojenvaihtoon sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Lisäksi

tarvitaan riittävästi laboratorioiden tutkimusresursseja tuotteen vahvistamiseksi aidoksi tai väärennökseksi.

Valiokunta toteaa, että lakiehdotuksen 16 §:n mukaan kasvinsuojeluaineen jakelijan palveluksessa on oltava riittävä määrä kasvinsuojeluaineita koskevan tutkinnon suorittanutta henkilökuntaa. Vaikka koulutuksen esitetään olevan vapaaehtoista, on tärkeää, että mahdollisimman moni tutkinnon suorittajista tulee käymään myös koulutuksessa. Valiokunta pitää tärkeänä, että koulutuksen ja tutkinnon sekä riittävän muun tiedotuksen kautta kasvinsuojeluaineiden käyttäjät, jakelijat ja neuvojat saavat riittävästi ajantasaista tietoa myös kasvinsuojeluaineiden tuoteväärennöksistä ja niitä koskevista riskeistä. Valiokunta korostaa myös nopean ja kattavan viranomaistiedotuksen merkitystä kasvinsuojeluaineväärennösten paljastumisten tiedottamisessa.

Lakiehdotuksen 46 §:ssä säädetään perittävistä maksuista sekä alennusprosentteista. Hyväksymismaksuista myönnettäviä alennusprosentteja on kuitenkin esitetty hieman pienennettäväksi nykyisestä tasosta. Valiokunta pitää välttämättömänä alennusten säilymistä jatkossakin ja vähintään esitetyllä tasolla. Valiokunta katsoo, että maksualennukset ovat erittäin tärkeitä pienimennekkisten valmisteiden markkinoille tulon varmistamisessa. Tällä on merkitystä erityisesti puutarhakasvien viljelyssä sekä viljelyalaltaan pienten kasvien ja uusien viljelykasvien viljelyn kehittymisen kannalta. Käytännössä viljelijäjärjestöt ovat hakeneet maksualennuksen turvin jo markkinoilla oleville valmisteille käytön laajennuksia (ns. off label -lupia), joilla on saatu parannuksia erikoiskasvien kasvinsuojelun ongelmiin. Valiokunta pitää tämän käytännön jatkamista erittäin tarpeellisena.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muutamattomina.

Helsingissä 29 päivänä marraskuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jari Leppä /kesk	Pirkko Mattila /ps
jäs.	Heikki Autto /kok	Jari Myllykoski /vas
	Satu Haapanen /vihr	Kari Rajamäki /sd
	Lasse Hautala /kesk	Janne Sankelo /kok
	Anne Kalmari /kesk	Reijo Tossavainen /ps
	Timo V. Korhonen /kesk	Tytti Tuppurainen /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Jaakko Autio.